

شوناسی پارتی له نـوان
تـالیتارییهت و دیکتاتـارییهت
(... بهشی په کهم)

زگار عہلی

• سه يارهت به دهه ۱۳۳۵ دهركا ني ئه نتي پارتی.

ئایا ھەرگیز پرسپارتان لە خەتانی کردوو بە لەناو سنوری پارتیدا، جەڤک ئینسان و ئێزانەنوس ھەبە بە ئازادی قسە دەکەن و جەڤ دەدەن، جەڤکی تریش ھەبە دەکوژن و شاربەدەر دەکەن؟ ئایا ھەرگیز پرسپارتان لە خەتانی کردوو بە ھەبژاردن دەکەن و پەرلەمان دادەنرێت، بەلام بە دادەخەرت؟ ئایا ھەرگیز پرسپارتان لە خەتانی کردوو بە مەکتەب سیاسی یە کگرتوو دەکوژن و لە ھەمانکاتیشدا ئاھ و لەیلای کوژرا و لە ھەبکوژە کە زیاترە؟ بە بارەگای سەرەکی گەڤان لە ھەولێر ھەبە و کەچی پەرلەمانتار و وەزیرەکانی ئاودیو دەکەن...؟ ئایا لە خەتانی پرسپو ھەبە چ سیستەمێکە ئەم ھەموو دژە لە خەیدا کە کردتەو؟ چەن کە یکردونەتەو و بە چ شەوێکە مەمە ھەب لەگەڤادا دەکات؟ لە کەتا ھویداویشدا ئایا لە خەتانی پرسپو بە ھەیانەشت (عەلی ھەمە سالج و سەران عومەر) داخیلی ھەولێر بن، کەچی (عەلی پاپیر) لە ھەولێرە و کەمەیک سەرکردەیی گەڤانیش بە کەشە دوای چەند ئێزانێک دێنە ھەولێر؟

له ماوهی ټا بر دوو دا سه بارهت بهو ټووداوانه و تهواوی ټووداوه کانی کرداری پارتایه تی که مه ټاکا دیمیسټ ژټټ نالیست و ده ټټټ دهی ټهنتی پارتی و) قاعیده زهروره (قه ټه مه که یان خسته کار و تهلیل ټائویلی خټان به ټه دهس ټکی شه قاوه ټاسای به ټه جیه تی پارتی مانفټست کرد، ټهم ژو ټنالیستانه به ټاگا له ټه دهس و ټووداوه کانی ټه فتا سا ټهی ته مه نی ټهم حزبه هه ند ټک ټائویلی سهیر و ته فسیری کو ټرانه یان به ټهو ټووداوه ده کرد که ده تخو ټنده وه مر ټق توشی دا ټو خان ده بوویه وه، ټه مانه به رده وام له سر ټهو ټووداوانه ده یانه ویست بیر پارتی بخنه وه که ټهم کرداره و ټټ ژیکه وه حشیکه ریبه دیمو کراسی نییه و زهره ر به ټهمونه که مان و

ديموكراسيه كه مان ده گه يه نـت، ئـم ژووـ ناليستانه كا تـك قسه ده كـن
 كه ليمـات و وشـه كا نيـان له گـه دهـوه دهـرده چـت و هـمـر بهـلـ ژيـكي
 خـهـوـنـبـيـنـيـن به ديموكراسي پـمان اـده گـه يـه نـن: ((گومانـمان لهـو
 ووداوـه هـه يـه، دهـكـرت هـلـزـكي سـهـرووي خـي له پـشتهـوه بـت))، وهـكو
 وايـه سـهـرووي ئـهـوان فـريـشتهـكـاني خـوا و نـيـشـتـيـمـان و رزگارـكهـري
 مـرـقـايـه تي بن، ئـم عـهـقـايـه ته دهـيهـوت گومان له وـنـهـي دهـجالـتي
 قـاعـيـدهـي پـارـتـايـه تي بـكات و له وـنـهـي فـريـشتهـيهـكي بـتـاـوان و بـ زيان
 پـشـانـبـدرـت و ئـهـو بهـتـهـچـيـهـت و كوشتن و بـيـن و تـاـلـاني و جـهـردهـيـهـش
 كه هـه يـه قـاعـيـدهـي خـوارـهـوه يـه و سـهـرهـوه ناـاـزيـه لـي، لـلـدا ئـمـه
 كـشـهـمان لهـگـه ترسـنـك و ناـپـاك و كـيـله و دهـسـتـهـمـكـراوهـكان نـيـه كه
 تـهـنـاـنـه له تـاـقـيـگـهـي ئـاـزهـبـوونـيـشا دهـرـناـچـن، بهـكـو كـشـه سـهـرهـكـيـهـكه
 ئـهـو و شـنـبـيـرـانـه و ژووـ ناليستانهـي ئـهـنتـي پـارـتـيـن كه بـئـاـگا فـلـمـي
 نو، تـهـئـويـلي نو و بـونـيـادي نو به هـلـزـك دهـدهـن و تـهـمـهـن درـژـي
 پـدـهـبهـخـش، ئـهـمـانـه هـهـرگـيـز شـاـنـازـي ئـهـوهـيـان پـ ناـبـتـ و ژـك
 عـهـقـلـكي سـهـلـيـم، بـيـرـكـردـنـهـوه يـهـكي سـاخ و دهـمـاخـكي تـهـندـروستـيـان
 هـهـبـت، چـونـكه ئـهـمـانـه خـيـان به موفـهـكـير و فـهـيـلهـسـوف و رزگارـكهـري
 هـهـمـوـوان دهـزـانـن، بـ ئـهـوهـي ئـاـگـايـان لهـوهـبـت چـن و به چ شـوـهـيـهـك
 چـهـنـدـيـن ساـهـه چـوونـهـتـه خـزـمـهـتـي ئـهـو دـوه گـهـورهـيـهـوه كه ناوي پـارـتـيـهـ،
 ئـهـوانـهـي پـيـان وايـه كـردـارهـكـاني پـارـتـي كـردـاري هـهـمـكي و لهـخـيـهـوه،
 بـ ئـهـوه عـهـزـتـك بـكـشـن و بـزـانـن ئـمـ حـيـزـبه 70 سا تـهـمـهـنـتي، بـ
 دهـبـت حـهـفـتا سا تـهـمـهـنـي بـت و به قـاعـيـدي عـامـيـش بـمـنـتـهـوه؟ ئـهـوه چ
 سـيـحـرـكه پـارـتـك كه بهـتـهـجـايـهـتي، گـهـنـدهـي، چـاـوـچـنـكي و
 داوـنـپـيـسـتي كـردـاري بـت و تـهـمـهـنـي ئـهـونـه درـژـبـت، ئـهـوه چ
 قـودـرهـتـكه كه تـهـمـهـنـي حـزـبـك له تـهـمـهـنـي حـزـبهـكـاني قـهـزـافي و موبـارهـك
 و بنـسـالـح و سـهـدام و تـهـنـاـنـهـت بهـشـار ئـهـسـهـدـيـش زـيـاـتـره؟ ئـهـو
 ژووـ ناليستانه و كهـسه موبـارهـكـانهـي كه فـلـمـي ئـيـشـكـردن به هـلـزه
 نهـيـارهـكـاني پـارـتي و ئـپـزـسيـن دهـدهـن به جـرـك مهـسـتـبوون لهـناو
 وـنـهـكـاني خـيـانهـوه، دهـبـت بهـئـاـگا بـنـهـوه و شـونـاسـي حـزـبـك كه
 تـهـمـهـنـي له تـهـمـهـنـي بهـعـس درـژـتر بـت بـزـانـن، دهـنا تا كـتـايـي
 پـيـروپـهـكهـوتـه بـوونـيـان دهـبـت هـمـر لهـناو خـزـگـهـكـانيـان و دوعاـكـانيـان
 بـخـولـنـهـوه، مـن ناـزـانـم ئـهـگـهـر نهـزـانـي شـونـاسـي حـزـبـك چـيـه، چـن
 دهـتـوانـيـت تـيـر و تـهـفـسـيـري نوـي و سـيـاسـي خـت و شـنـبـيـرـبوونـت و
 ئـپـزـسيـنـبوونـت بـخـهـيـتهـكار؟ چـن دهـتـوانـيـت بهـرهـنـگـاري بـيـتهـوه؟ چـن
 دهـتـوانـيـت مـامـهـي لهـگـه بـكهـيـت؟ چـن دهـتـوانـيـت بـيـته هـلـشـهـرـكي
 بهـردهـوام و ئـاـمـانـجـدار و بهـدـيـلـخـواـز؟

• له نـوان ژـمـي تـتـالـيـتـاري و دـيـكـتـاـتـري

لله ده بـت جياوازي نهـوان رښـمى تهـتاليتار و ديكـتاتـري بـكهـين، ده بـت تايـبه تمه ندى هـردووكيان بزـانين، به تايـبه ت له ناو دـخـى مـدـلـرندا، چـونـكه ده بـت بزـانين چـه مـكهـكان و تـيـلـرهـكان و تـهـنـانـه ت كـردـاره وهـحـشـيـگـهـره كـانـيـش شـلـواـز و فـلـمـى خـلـيان گـوـلـيـوه و به شـلـواـز كـى تر دـهـرـده كـهـون، بـلـيه لـلـرهـدا هـهـو دـهـدـهـين به كـورـتى بـونـيـاد و فـهـنـكـشـنى رښـمـه تهـتاليتار هـكان له فـلـمـى دـيـپـلـتـيـزم (سـتـهـمـكـارى) و تـيـرـانـيـهـت (جـهـبـارـت) دـيـارى دـهـكـهـين. ده بـت بزـانين هـيـچ رښـمـك نـيـه هـا كـازـايـى بـلـت، وهـكو ئـهـوـهـى لـاى كـورـد هـهـيه (خـوا دـهـمـانـگـلـت)، ئـهـوـه تـهـنـيا فـلـمـدـانى عـهـقـه بـلـ ناو كـايـهـى بـلـعـهـقـى، فـلـمـدـانى خـلـمـانـه بـلـ ناو كـايـهـى وهـم، فـلـمـدـانى بـهـيـانـكـردنى نهـتـوـانـيـنى و جـهـبـانـت و تـرـسـنـد كـيـمـانـه بـلـ لـاى خـودا. ده بـت بزـانين هـمـوو كـردـار كـى سـيـاسـى دـهـرـئـهـنـجـامـى دـيـرـاسـهـكـراوى عـهـقـلـانى وـرـده، تـهـنـانـه ت كـردـاره سـيـاسـيـه وهـحـشـيـگـهـر و ئـا بـلـوبـهـره كـانـيـش دـيـرـاسـات و لـلـكـدـانـهـى خـلـيان هـهـيه و ئـا مـانـجـكـى دـيـارـيـكـراوى له پـشـته.

هـا نـا ئـا نـت له تـيـوهـره كـهـى خـلـيـدا دـهـرـبـارهـى جـيـاوازي نهـوان تهـتاليتار و ديكـتاتـر تهـسـرنـجـمان لـاده كـلـشـت و ئـا مـازـه دـهـكـات؛ ديكـتاتـر زـيـا تر پـشـت به دـهـز گـاى سـهـر بـازى دـهـبـهـسـتـت، دـهـز گـاى سـهـر بـازيـهـت له پـلـناو سـهـر كـرده. سـهـر كـردهـى ديكـتاتـر هـهـو دـهـدات مـهـر كـهـز تهـلـك بـلـ خـلـى دـروست بـكات و به پـلـى هـهـمـلـكـى دـهـسـهـلـاتى بـيـر كـراتى فـهـر مـانـره وـايـى بـكات، وـاتـه ديكـاتـر فـلـمـلـكـى مـوتـهـقـى (ئـاشـكـراى) حـوكـمـانـيـه، دـهـورى گـهـوره و باسـى گـهـوره لـلـبـهـره، لـلـبـهـر يـان سـهـر لـك هـيـچ نهـلـنـكـى نـيـه، هـيـچ پـهـر دـهـپـلـشـكـى نـيـه بـلـ ئـهـوـهـى وهـكو لـلـبـهـر خـلـى بـنـاسـلـنـت، بهـلـكو يـهـكـسـهـر مـافى خـودا وـهـنـد و گـهـورهـى هـهـمـووان به خـلـى دـهـبـهـخـشـت، له ناو ديكـاتـر ريـيـه تـدا تهـلـكـهـلـيـهـك له نهـوان دـهـوـلـهـت و لـلـبـهـه دـهـخـوـلـقـنـر تهـكـهـم كـهـس هـهـيه بزـانـت كـامـه دـهـوـلـهـتـه و كـامـه لـلـبـهـره، لـلـر دـا لـلـبـهـر ئـهـوـهـنـده گـهـوره و مـهـزن دـهـكـر تهـكـه دـهـوـلـهـت جـگـه له لـلـبـهـر كـهـسى تر تهـدا جـلـگـهـى نـا بـلـتـهـوه، له لـلـمـى ديكـتاتـر يـدا له ناو دـهـوـلـهـتـدا ئـهـگـهـر كـهـس لـك بـيـنـر هـهـر لـلـبـهـره، ئـهـگـهـر دـهـنـگـلـك بـيـسـتر هـهـر لـلـبـهـره، ئـهـگـهـر جـوـلـيـهـكـيـش هـهـبـت هـهـر لـلـبـهـره. هـهـر دـهـم سـيـاسـهـتـهـكـانى دـهـوـلـهـت بـريـتـيـه له خـمـزهـى ئـهـهـر يـمـهـنى و كـهـلـكـهـى سـهـر لـك.

به كـورـتى، جـيـهـانى ديكـتاتـري بـريـتـيـه له جـيـهـانى سـهـر لـك، يـان خـودا وـهـنـد كـى دـر زـن كـه به گـوتـهـى خـلـيان له وـلـنـهـدا نـيـه، له عـاسـمـان و زـهـوى كـهـس كـى هـاوشـلـوـهـى نـيـه، كـهـس پـر سـيار له كـردـهـوهـكـانى نـا كـات و تـهـنـيا دـهـپـر سـت و دـهـپـر سـلـتـهـوه، ئـهـگـهـر يـش بـتـهـو تهـلـه لـلـبـهـر بـپـر سـيت، تـوشـى هـهـزار بـهـز مى گـومـلـايـى و عـهـقـلـتـكـچـوونـت دـهـبـهـن. رښـمـى ديكـتاتـر

هه موو پـوه ره کانی رږمـکی تـالیتار له خـی ده گـرت، بهـام ئه وهی جیاوازی ده کاته وه ئه وـبـهـره یه که خـی بهـسره تا و کـتایـی هه موو شتـک و مهرگ و ژیا نی هه موو که س ده زانـت، له گهـ ئه و ده زگا سهربازییه کی به ئاشکرا بـ مانه وهی بـبهـر (ده وـهـت) وجودی هه یه، له گهـ ئه مانه دیکاتـریه ت رږمـی تـالیتاریشی تـدایه بهـام به جـرـکی تر، دیکاتـریه ت له بـگهـی ئامرازه کانی تـالیتاریه ته وه خـی مانفـست ده کات، بهـام ئه وهی جیاوازه ئه و ئامرازانه ئامرازی هـئیسـی ده وـهـتن و له پاـ ئه وانه دا ئامرازی تر نین بـ شاردنه وهی ده زگا توندوتیژییه کان و بهـتهـچیه کان، واته ده زگا توندوتیژه کان له دیکتاتـریه تـدا نهـنی نیه و فهرمین، بهـام له تـالیتاریه ددا نهـنین، له رږمـی تـالیتاریدا (نهـنـتی) به دی ده کـرت، چـن؟ ئایا فـمـی تـالیتاریه ت و ئامرازه کانی تـالیتاریه ت چـنه و به چ شـوازـک ئیش ده کهن؟ هه روه کو گوتمان دیکتاتـر زیاتر له ناو کایه ی سهربازدایه، بهـام تـالیتار پشته ستوره به ده زگا هه وـا گـیرییه کان. جیاوازی کی تر له که سایه تی سهرکرده کان ده رده که وـت، هه رچی رږمـی تـالیتاره به گوـره ی فره مه که زـتـکی جیوه یی کار ده کات.

له رږمـی دـتالیتاردا به تایه ت له دـخی مـدـرن بـبهـر (به ئاشکرا) خـی به خودا و کـتا رزگارکه ری نیشتیمان نازانـت، بهـکو به زه روره تی قـناغـک خـی مانفـست ده کات، بـبهـر له تـالیتاردا له پاـ خـیدا سـبهـری خـی دروست ده کات، سـبهـرـک که له زه ینی خهـکیدا ده خوـقـنـت و له بـگای داموده زگا زه به له حه کانی ئیعلامه وه و به بانگه شه ی بـوپاگه نده ی ئه وهی (ئه وه ئـمه یـن پـویستمان به سهرـک ده بـت نه ک ئه و) خـی ده رده خات، خودی بـبهـر هاوشـوهی هه مان بـبهـری دیکتاتـریه، بهـام ئه وهی جیاوازه له تـالیتاریدا ئه و سـبهـری خودی بـبهـره له پاـ بـبهـر به رده وام بانگه شه ی دیموکراسیوون و خـشگوزه رانیوون و به یـتـپیاوونی ژیان ده دات له داهاتوودا، بـبهـر به بیانووی یـتـپیاوونی ژیان له داهاتوو، ئه و داهاتوو یـتـپیا یه کی هه رگیز نایه ت به رده وام کـمهـگه دابه ش ده کات به دوو له ته وه، کـمهـگه یه ک که پشتگیری بـبهـرن و کـمهـگه یه ک که دوژمنی بـبهـرن، له نـوان ئه و دوانه دا هـیچ چـینـکی تر جـگهـی نا بـته وه، بهـکو یان ده بـت دـست بیت، یان گهر دـست نه بیت دوژمنیت. بـبهـر له بـگهـی ئه و دووژمنانه وه بانگه شه ی ئه وه ده کات ئه و یـتـپیا یه کی ده یه وـت بیگه یه نـته دی بـ کـمهـگه کی ئه و دوژمنان بـگرن، واته لـره دا دوژمن یان به رهـهـستکارانی بـبهـر گهر نه توانن له بـیاکاری بـبهـر حاـی بن و تـبگهن ئه و له دـسته کان زیاتر کـمهـک به بـبهـر

ده به خشن، ټټ بهر له له دیکتاتاریدا هه موو دوژمنه کان و بهر هه ټټ ستکارانی خټی له ناو ده بات و ده یانکوژ ټټ، له ټټ گای ټټو کوشتنه شه وه هه موو ټټ هنگه کان حزف ده کات و ته نیا خټی بوونی ده بټټ، به مهش فټټ مټکی دیکتاتارۍ به خټی ده به خشن ټټ، به ټټ ام ټټ بهر له رڅ ټټ می ټټ تالیتاریدا نه ک دوژمنه کانی ناکوژ ټټ، به ټټ کو پټ ویستی به ټټو هه مه ټټ هنگیه هه یه بټ ټټ وهی دیکتاتارۍ ریه تی بشار ټټ ته وه، ټټ هم هه مه ټټ هنگیه بټ بانگه شهی دیمو کراسی بوون و ئازادی بوونی ده و ټټ هت گر ټټ ده داته وه، به ټټ ام ټټو هه مه ټټ هنگیه، ټټو بهر هه ټټ ستیه بهش بهش و بچوک بچوکه هه رده م له خزمه تی ټټ بهردایه، چونکه به م بهر هه ټټ ستیه لاوازه ی که هه یه هیچ کات نابنه مه ترسی بټ بوونی ټټ بهر، نه ک نابنه مه ترسی به ټټ کو هه رده م بټ (شه ی به رده وام و دوژمنی به رده وام و سازدانی سیناری ټټ به رده وام) سودیان لټ وه رده گر ټټ، بټ ټټ وهی هم بټ ټټ خه ونی یټ ټټ پیا بوونی ټټ وهی ټټ عیه ت له خه تهر دایه، هم ټټ بیا کاری دیکتاتارۍ ربوونی بشار ټټ ته وه. ټټ مه تا ټټ ستا ټټ گه یشتن بوو له خودی ټټ بهری ټټ تالیتار، ټټ وهی ماوه ئاشکرای بکه ین ټټو فټټ می ده و ټټ ته یه که ټټ تالیتار ټټ یدا ئیش ده کات.

سیمای تـٔ تالیتار له و تـٔ که ٔ بوونی سهیره ی نـٔ وان (دهو ٔ هت و حزب و جه ماوهر و ٔ ٔ بهره). وه کو پـٔ شتر گوتمان له دیکتا تـٔ ریدا ته و او ی ئه و ده زگایانه ی هه یه ده زگای ٔ ئیسی دهو ٔ هتن، له سیسه تمی دیکتا تـٔ ریدا دهو ٔ هت و حزب و جه ماوهر و به ته و او ی تـٔ که ٔ ده بن که که س ناتوان ٔ ت جیا وازیان بکاته وه، واته دهو ٔ هت ٔ ٔ بهره، ٔ ٔ بهر دهو ٔ هته، دهو ٔ هت حزبه، حزب ٔ ٔ بهره، حزب دهو ٔ هته، ئه مه له ناو سیسته می دیکتا تـٔ ری به ش ٔ وه یه کی تـٔ که ٔ ئام ٔ ز هه یه، ه یچ جه ماوهر ٔ ک و ک ٔ مه ٔ گه یه ک و حزبی سیاسیش له دهره وه ی ئه مانه بوونی نییه، به ٔ ام ههر چی سیسته می تـٔ تالیتاره، ٔ ٔ بهر و ٔ ٔ بهری دژ، حوکمهت، دهو ٔ هت، حزبی تر... هه یه، ئه وه ی تـٔ تالیتار و دیکتا تـٔ ر یه کسان ده کات حوکم ٔ انیکردنه، ههر دووکیان له ٔ ٔ گه ی حزب و ٔ ٔ بهره وه حوکم ٔ انن، به ٔ ام حوکمهت و دهو ٔ هت و حوکم ٔ انیکردن له تـٔ تالیتار به ش ٔ واز ٔ که ئه وه ی وه کو حوکم ٔ ان دهرده که و ٔ ت ئه وه حوکم ٔ ان نییه، واته له تـٔ تالیتار تـٔ که ٔ هی نـٔ وان دهو ٔ هت، ٔ ٔ بهر، حزب... نییه، واته ههر س ٔ کیان یه ک ده زگای تـٔ که ٔ ٔ نین بـٔ حوکم ٔ انیکردن، به ٔ کو ده زگای جیا وازن، واته له ٔ ٔ می تـٔ تالیتار حوکمهت هه یه به جیا واز، دهو ٔ هت هه یه به جیا واز، حزبی تر هه یه به جیا واز، ٔ ٔ بهریش هه یه به جیا واز، به ٔ ام حوکمهت دهو ٔ هت و هه موو به شه جیا وازه کان له خ ٔ ی ده گر ٔ ت له ناو خ ٔ ٔ ٔ ٔ ٔ ده چ ٔ ته ناو حزبی ٔ ٔ بهری تـٔ تالیتار و حزبی ٔ ٔ بهری تـٔ تالیتاریش بـٔ خزمه تی ٔ ٔ بهر، ئه م قـٔ ناغه نا ٔ استهوخ ٔ ز ٔ بهی

کځمه ګه بهو ځهنگانه ی که جیاوازشن و نابنه مه ترسی ب سهر ځ سهر ده تو ځنځته وه له ناو ځ سهر، ز ځ ربه ی جاریش به ځ ګایه کی ځاره زوومه ندانه نه ک به ځ ګای ز ځ ره مل، به ځ ام دیکتات ځ ځ بهره که ځ استه وځ هه موو کایه کانی دهو ځ هت له ځ یدا ده تو ځنځته وه، ځه ګر که س ځ کیش له مه لابتات توندترین سزا ددر ځ، له دیکتات ځ ریدا هیچ ځ ګایه کی ځاره زوومه ندانه بوونی نییه، ته نیا ځو ځ ګایه نه ب ځ ته به ځ استه وځ و ځ اشکاو ده ځ ته خزمه تی سهر ځ و نیګای ځه ځ یمه نیانیه سهر ځ. هه رچی تایبه ته به داموده زګاګانی ځ ځ می ت ځ تالیتار یان ځه وانیه که تایبه تن به مانه وهی خودی ځ سهر و ځ ځ مه کی، ب له به ره ځ ستکاران که ګوتمان به نا ځ استه وځ ده ځ ته خزمه تی ځ سهر، کځمه ځ ځ دام و ده زګاش هیه که ځ یشی ځه وه ده کهن که کځ ده ځ ته خزمه تی ځ ځ م و ک له دهره وهی ځ ځ مه، ک ځ تاوانباره و ک ب تاوانه، واته ځه مانه نا ځ استه وځ ده سه ځ تدارن و له پشت حوکمهت و ده زګا شرعیه کانی و ځ اتدا ځ یش ده کهن، ته نانهت ده زګا شرعیه کانیش به رده ستی ځه وه ده زګا نادیارانه ده کهن، دیارترین ځه وه ده زګا نادیارانه ش ځه مانه ن

1. مه کینه یه کی ګه وره ی ځیعلام و پ ځ وپاګه نده
2. پ ځ لیسی نه ځ نی
3. ده زګای هه و ځ گیری
4. میلشیا ی حزب و ځ سهر
5. په روه رده (هه ر له په روه رده کردنی مندا ځه وه هه تا کځ نځ ځ کردنی کایه کانی زانک و کځمه ځ ګه.

ل ځ ره دا ځ مه شیکردنه وهی هه موو ځه و بابه ته نه ی سهره وه و ځ نییه تی ځ یشکردنیان ب بابه ت کی سهر به ځ ج ځ ده ځ ځ ځ، به ځ ام ځه وهی ګرنگه دهر خستنی ځه و سیمایارانه ی تایبهت به ت ځ تالیتاره نه ک دیکتات ځ ری، واته ځ مه ده مانویست کځمه ځ ځ بابهت هیه که جیاواز له یه ک ته ماشای بکه ځ، وه ځ می ځه و پرسیارانه ش بده ځ نه وه جیاوازی ن ځ وان (ت ځ تالیتار و دیکتات ځ ری و دیموګراسی) چیه، له کو ځ به یه ک ده ګن و له کو ځ یه ک ده ګر نه وه.